HÖGSTA DOMSTOLENS
BESLUT

meddelat i Stockholm den 15 oktober 2025

Mål nr
Ö 1777-24

PARTER

Klagande

S.F.

Motpart

Justitiekanslern

Box 2308

103 17 Stockholm

SAKEN

Ersättning till offentlig försvarare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2024-02-12 i mål Ö 1821-24

_____

Besöksadress
Riddarhustorget 8

Telefon
08-561 666 00

Öppettider
måndag–fredag
08:45–12:00
13:15–15:00

Postadress
Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

E-post
hogsta.domstolen@dom.se

Webbplats
www.hogstadomstolen.se

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen ändrar hovrättens beslut och bestämmer att S.F. får ersättning av allmänna medel för försvaret av S.S. i hovrätten med 5 748 kr. Av beloppet avser 4 598 kr arbete och 1 150 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

S.F. har yrkat att Högsta domstolen ska tillerkänna henne den ersättning för arbete som hon har begärt i hovrätten.

Justitiekanslern har motsatt sig ändring av hovrättens beslut.

Sveriges advokatsamfund har yttrat sig.

SKÄL

Bakgrund

1. S.F. biträdde som offentlig försvarare en anhållen person vid en häktningsförhandling lördagen den 10 februari 2024. Tingsrätten beslutade att den anhållne skulle häktas och att åklagaren fick meddela restriktioner.

2. S.F. överklagade tingsrättens beslut. Överklagandet kom in till tingsrätten samma dag som häktningsförhandlingen ägde rum och översändes till hovrätten måndagen den 12 februari 2024. Hovrätten prövade överklagandet under måndagen.

3. I hovrätten begärde S.F. ersättning med 5 748 kr för arbetet med överklagandet. Yrkandet avsåg ersättning för en och en halv timmes arbete med det högre ersättningsbelopp som gäller för arbete under helgtid.

Dok.Id 334704

4. Hovrätten har beslutat att tillerkänna S.F. ersättning med 1 914 kr, avseende en timmes arbete enligt ordinarie timkostnadsnorm.

Frågan i målet

5. Frågan i målet är under vilka förutsättningar en offentlig försvarares arbete med att överklaga ett häktningsbeslut under helgtid i samband med en häktningsförhandling samma helg ska anses nödvändigt.

Rättsliga utgångspunkter

6. Uppdraget att vara offentlig försvarare innebär att försvararen med nit och omsorg ska ta tillvara den misstänktes rätt och i detta syfte verka för sakens riktiga belysning. Om målet överklagas ingår det i uppdraget att biträda den tilltalade i högre rätt. (Se 21 kap. 7 och 8 §§ rättegångsbalken.)

7. En advokat har att som offentlig försvarare iaktta god advokatsed (jfr 8 kap. 4 § rättegångsbalken). Advokatens främsta plikt är att visa trohet och lojalitet mot klienten och advokaten får inte låta sig påverkas av för klienten ovidkommande omständigheter, till exempel egna fördelar eller intresset för det allmänna att hålla kostnaderna nere (jfr Vägledande regler om god advokatsed punkt 1 och punkt 2.1 med kommentar).

8. En offentlig försvarare har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för det arbete som uppdraget har krävt med utgångspunkt i en timkostnadsnorm. I vissa fall ska en taxa tillämpas. Domstolsverket meddelar föreskrifter om taxan. (Se 21 kap. 10 § rättegångsbalken, 2 § förordningen, 1997:406, om offentlig försvarare m.m. och 2 § förordningen, 2009:1237, om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet.)

Dok.Id 334704

9. Domstolsverket har meddelat föreskrifter om ersättning till offentliga försvarare för deltagande i häktningsförhandling under helgtid. Enligt de föreskrifter som trädde i kraft den 1 januari 2024 utgår ersättning till den offentlige försvararen för arbete som varit nödvändigt att utföra under helgtid (se 1 § DVFS 2023:13[1]).

10. Bedömningen av om det varit nödvändigt för en advokat som är offentlig försvarare att överklaga ett häktningsbeslut under helgtid i samband med en häktningsförhandling samma helg bör utgå från vad som erfordras för att utföra uppdraget att tillvarata klientens intresse att få ett överklagande av beslutet – som innebär en mycket ingripande form av myndighetsutövning mot klienten – prövat så snart som möjligt. Att helgarbete då kan vara erforderligt framstår som klart. Det ligger också i linje med det skyndsamhetskrav som allmänt gäller i häktade mål.

11. Om klienten begär att en advokat som biträtt under en häktningsförhandling på en helgdag genast ska överklaga ett då meddelat häktningsbeslut, kan advokaten därför som utgångspunkt inte undandra sig att utföra arbetet i samband med häktningsförhandlingen bara för att det är helg eller för att spara kostnader för det allmänna.

Bedömningen i detta fall

12. S.F. fick uppdrag av sin klient att genast överklaga ett häktningsbeslut som meddelades på en lördag. Hon utförde arbetet samma dag.

[1] Numera gäller DVFS 2024:18 som såvitt avser 1 § är identisk med den tidigare föreskriften med bortseende från att ersättningsbeloppet avseende arbete har höjts.

Dok.Id 334704

13. Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att advokaten förlagt arbetet till helgen i eget intresse. Mot den bakgrunden får arbetet anses ha varit nödvändigt att utföra under helgtid.

14. S.F. har därför rätt till ersättning av allmänna medel med det högre ersättningsbeloppet. Överklagandet av häktningsbeslutet är relevant utförligt, och tidsåtgången om en och en halv timme framstår i detta fall som rimlig. S.F. ska därmed tillerkännas den ersättning hon har begärt i hovrätten.

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Petter Asp, Eric M. Runesson (referent), Anders Perklev, Margareta Brattström och Erik Sjöman. Föredragande har varit justitiesekreteraren Emelie Nordh.

Dok.Id 334704